

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE DNIA 7. Lutego V. S. ROKU 1806.

ROSSYA

S. PETERSBURG VS. 26 stycznia. Półkownik Rudziewicz został Szefem Tifliskiego półku muszkietyerów. Półkownik Nagiszkin komendantem Biiskiego garnizonu. Pruskiej służby Officyerowie: Schirsted, Buffencht, Ryszewski; Sardyńskiej Zundler przyięci są do Rossyjskiej. Wymazują się z rang listy umarli: Czernihowskiego półku dragonii Szef GL. Essen 2 z ran umarły. 21 półku garnizonowego GM. Castelli; poległy w boju z batalionu konney artylleryi Stabs Kapitan Bobrik. Uwalniają się od służby: GM. X. Wiazemski z mundurem. Podpółkownik Guriew z rangą Półkownika i mundurem. GL. Oboljaninow z mundurem i pensją całej gaży za 40 letnią służbę. GL. Maltitz. Został komendantem w Kazanie i Szefem garnizonu GM. Esipow; 4 półku artylleryi Półkownik Mertens. Ekaterynosławskiego półku kiryssyerów GM. Potułow; 21 półku strzelców GM. Łaptiew.

Za najwyższym rozkazem Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi: Danielowi Budaiewi z Gubernii Mohilewskiej, powiatu Klimowickiego, skarżącemu się na Ob. Ważyńskiego, iż go wziął w poddaństwo, nie zważając na dowody o szlacheckiej rodowitości; prośba nie przyjęta; gdyż Deputacya wywodowa przeyrzawszy złożone dowody, znalazła one niedostatecznymi, a zatem Budaiewa w liczbie szlachty nie umieściła.

Wdowie Rotmistrzowej Szalewiczowej, która prosi, ażeby sprawy iey rozrzucone w Guberniach: Mińskiej, Witebskiej, Litewskiej, przeniesiono do iednego sądu Gł: Grodzieńskiego; nadto żeby sprawę z Mniszkami Bazyliankami roztrząsało Justic Collegium; te prośby nie przyjęte.

Cudzoziemcowi Heidenreich, proszącemu o roztrząśnienie sprawy iego z Lucyńskim Ob. Benisławskim o boy, która idzie przez różne instancje, nadto żeby iemu co dano do życia: prośba nie przyjęta.

Graffowi Kazim. Rzewuskiemu proszącemu o wstrzymanie apellacyi w sprawie iego z Potockimi będącej w Podolskim sądzie Gł: o sukcesyją majątku Luczeny; prośba nie przyjęta.

U dworu nasznaczoła 4 tygodniowa żałoba po zeyściu X. Karola Gustawa Królewicza Szwedzkiego, i X. Gloucester.

Do Wrocławia z Wiednia przyszła wiary godna wiadomość, zaprzeczająca wyraźnie umieszczonym w zagranicznych doniesieniach powieściom, iakoby połączone woyska Francuzkie i Austryackie były przeznaczone do zaięcia Serwii i Bośni, albo Multan i Wołoszczyzny. Te same wiadomości upewniają, że Cesarz Rzymski nigdy nie odstąpił prawideł honoru i sprawiedliwości, które zachowywał nienaruszenie w postępkach wszelkich z przymierzeńcami i przyiaciołmi swemi, ani wszedł w umowę żadną, któraby mieć mogła na celu nieprzyjazne zamiary przeciw któremukolwiek z sąsiadów iego.

BRYTANNIA W.

LONDYN 22 stycznia. Donieśliśmy o zagaieniu Parlamentu; kładniemy mowę Króla przez wiadomych Komisarzów czytana izbom: Król dając nam rozkaz, ażebyśmy iego imieniem przy otwarciu Parlamentu przełożyli przyczynę zwołania Parów i Reprezentantów, zalecił naybardziej, ażebyśmy uwagę waszą zastanowili nad świetnym zwycięstwem. iakie Opatrzność łaskawa broni Ankielskiej niedawno darowała. Flotły nasze ścigając i niszcząc Francuzkie eskadry po wszystkich morzach w kampanii ostatniej, dały przykład nadzwyczajnej czułości, niezmordowanego usiłowania. Zwyciężyliśmy w każdej bitwie; nie skończyła się żadna bez zysku dla Brytannów, bez uszczebku dla nieprzyacioł. Za-

wołane zaś w Trafalgar zwycięstwo nad Francuzami i Hiszpanami, okazało światu całemu waleczność rycerstwa naszego lepiej nad wszystkie przeszłe, któremi napełnione są dzieje narodu. Tuśmy zupełnie zniszczyli potęgę wielką, dowiedli przewagę naszą na morzu i w żeglarskiej sprawie, zabezpieczyli oyczyznę od najezdów.

Król ubolewa, że świetność i blask tego tryumfu Anglików przyćmione zostały niewczesnym zgonem bohatera, któremu tyle wińniśmy chwały i wdzięczności. Rozumie Monarcha, że zasługi i prace dla oyczyzny podjęte dają prawo do naywyższej nagrody; Parlament zaś chętnie Króla wesprzeć zechce, ażeby mógł przyłączyć zadatek hojności i wspaniałomyślności narodowej, do tytułów iakimi już ozdobił familią Nelsona. Niech tym sposobem imie nieodżałowanego męża z wieku na wiek przechodząc, zaświadcza naypoźniejszym pokoleniom, i zasługę niepospolitą, i wdzięczność ziomków.

Gdy Angielskie floty zwycięstwem dowodziły przewagę naszą na morzu, Król używał na lądzie środków sobie dozwolonych od Parlamentu, ażeby nayściślejszej przyiaźni węzłem połączył się z Mocarstwami lądowymi, które okazywały gotowość przeciwienia się straszny i codziennie powtórzonym Francyi przywłaszczeniom. Za rozkazem iego Ministrowie złożą przed Parlamentem wszystkie przymierza zawarte w zbawiennym celu. J chociaż wojenne w Niemczech zdarzenia bynajmniej nie odpowiedziały nadziei powziętej, chociaż skutek usilności był nie pomyslny; Król nie wątpi, że roztrząsając czynności, i zupełnie przeświadczeni, będziecie iż uczynił co było w mocy iego dla wsparcia zprzymierzeńców: że trzymał się wiernie prawideł dawno ogłoszonych, które pochwalił w czasie Parlament, iako istotnie dążących do pomyslności i dobra Monarchii, do powszechnego ubezpieczenia lądowych narodów.

W zdarzeniu smutnym cieszy Króla, i Parlamentowi zapewne miłą będzie wiadomość; że chociaż Niemiecki Cesarz został zniewolony wojnę kończyć pokojem; Jerzy od potężnego zprzymierzenia Imperatora Jmci Rossyjskiego odebrał dowody nie wzruszonego przywiązania do polityki wspaniałej i świetnej, która kroki iego dotąd prostowała. Przekonany jest Monarcha, iż poznaiecie wszyscy korzyść niezmierną, iaka dla Brytannii wypływa z takiego przymierza.

Do was mówimy Reprezentanci niższej izby. Z rozkazu Króla podaiemy rachunek wydatków na r. przyszły, wymierzony według okoliczności, potrzeby, wysilenia, iakie narod czynić musi dla własnej obrony. Spodziewa się Monarcha, iż napełnicie skarb publiczny, zważywszy dojrzałe okoliczności tak ważne. Pragnął zawsze naygoręcej, przyłożyć się sposobem wszelkim, iaki w ręku iego złożyło prawo, do ulżenia ludowi ciężaru podatków koniecznych. W tym celu woła jest Króla, ażeby milion FS. zebrany z okrętów przedanych, które zdobyta na nieprzyiacielu, według zwyczaju Koronie właściwy, został obrócony na wydatki powszechne.

Na ostatek Lordowie i Reprezentanci, Monarcha rozumie, że chociaż powodzenie broni dotąd szczęśliwe na morzu, podnieść powinno serce i umysł każdego Anglika, i pewną dać rękoymię na przyszłość; iednak wziąć na uwagę zechcecie, iż przypadki lądowej wojny, nieszczęśliwie powiększyły wpływ i przewagę zbyteczną Francuzów. Z tego względu nam potrzeba czuwać naypilniey, podwoić usiłowania. Doskonalić więc będziecie środki wszelkie, które nam ku własnej obronie dała waleczność i karność żołnierska, gorliwość i zyczliwość mieszkańców. Te źródła potęgi, równie iak dostatki Królestw połączonych, są nie wyczerpane; te Brytannów niezwalczonemi uczynią w Domu, straszniemi za granicą. Przez nie zwyciężcy skończemy walkę terazniejszą, zapewniając udzielnosc oyczyzny naszej, któ-

ra zachować powinna stopień wysoki sobie należny w rządzie narodów,,

A U S T R Y A

WIEDEN 1 lutego. Gdy Arcy X. Karol wprowadził Austryackie i Węgierskie pólki do tej stolicy, która w trudnych czasach zasłużyła na imię miasta wiernego i dobrego; Franciszek z publicznie, i obrządkiem uroczystym rozdawać kazał Unter Officyerom i żołnierzom złote i srebrne medale. Te być miały nadgodą rycerskiej zasługi; było ich 21, wszyscy z armii Włoskiej Arcy X. Karola. Każdego czyni wyliczyła gazeta dworska. Jeden ratował ginącego już Officyera; drugi potrwożonych żołnierzy przywiódł do sprawy; ten odważnie uderzył na nieprzyjaciela; ów zwrócił pierzchających towarzyszków; inny jeszcze zachował mężnie stanowisko powierzone.

G. Marmont wojsko Francuzkie z Graetz stolicy i całej Stiryi wyprowadził; dokąd wkrótce przybył Hrabia Saurau, komisarzem wyznaczony od Cesarza na wyznaczenie nowych granic Austryackim prowincjom od Tyrolu i Włoskiej ziemi, rząd przyiódł, milicją od służby uwolnił, obywatelską gorliwość w odezwie pochwalił. Francuzi prosto zmierzają do prowincyi własnych. Nie tylko mówić przestano o marszu G. Marmont do Bośni i Serwii, Multan i Wołoszczyzny, co zwiastować miało blizki upadek Selimowi 3, i danie postaci nowej państwu Ottomańskiemu w Europie; lecz owszem słyhać, iż Napoleon w nowej umowie gwarantował całość onych:

GL. Lamberti G. Adiutant Cesarski powtórna prozbę zaniósł do Monarchy o dymissyą. Franciszek z wzgląd mając słuszny na słabość zdrowia jego, uwolnił nakoniec od wszelkich obowiązków; chcąc zaś dać iemu dowód ukontentowania swego z długiej i wiernej służby, znając oraz przywiązanie tego G. do osoby swojej, zachował go przy dostojności Kapitana w szlachetnej gwardyi Niemieckiej; nadto jeszcze w tymże d. Lamberti został ogłoszony w armiach G. kawalerji.

Hrabia Saurau Komisarzem jest wyznaczony do podania Tyrolu Królowi Bawarskiemu, i przyjęcia w dzierżawę Austryacką Elektoratu Saltzburgskiego. Już Maksymilian zwołać kazał do Inspruck stany Tyrolskie, mając im przełożyć, jakim sposobem na przyszłość kraj będzie rządzony. Sam Franciszek z zwiastował konieczną potrzebę odmiany, listem pisany z Holitsch d. 29 grudnia, do Gubernatora Brandis.

Odebrałem, powiada Monarcha, uwagi mnie podane od stanów Tyrolskich; imieniem moim dasz wiernym obywatelom odpowiedź nast. Przyszła sercu mojemu bolesna chwila; okoliczności nieuchronne zniewalaia, ażebym zrzekł się panowania nad Tyrolem. Przywiązani mieszkańcy wiedzą zapewne, iak ten rozdział i ofiara przykre są sercu oycowskiemu. Już o tym nic więcej nie mówię; słowa moje rozjątrzyłyby ranę, którą mnie i poddanym miłości mojej naygodniejszym zadało rozerwanie wymuszone pasmem przypadków nieszczęśliwych. Nie wynidą nigdy z pamięci mojej liczne dowody przywiązania i wierności, które mi dawali ciągle Tyrolczycy, od samego na tron wstąpienia. Gruntownie przeświadczony jestem, że pracowałem dla dobra tego kraju, i uczyniłem wszystko co było w mocy mojej, na pomnożenie dostatków i pomyślności waszey.

Jeżeli zaś nie mogłem ciosu strasznego odwrócić, starałem się przynajmniej, ile podobno było, dopełnić chęci i życzenia Tyrolskich Stanów, ażeby kraj ten nie był rozerwanym na części, i swoją konstytucyą zachował. Art. 8 traktatu Presburskiego zupełnie uspokoił troskliwość stanów. Zlecając Gubernatorowi oświadczenie mojej życzliwości, pragnę ażeby ią malował żywo, iak sam czuję w sercu moim. Tenże Gubernator odda dzierżawę Tyrolu Królowi Bawarskiemu w czasie przepisanym traktatem. Cokolwiek nie jest własnością prowincyi lecz skarbową, powinno być odesłane do Austrii, według umowy zobopólnej; lub jeśli tak będzie lepiej, może być ustąpione Monarsze nowemu przez okup i zamianę. Jeżeli z liczby krajowych urzędników znajdzie się, któryby chciał zostać w służbie mojej na przyszłość, ten zaś będzie zasłużony i zdatny, przyjmę każdego z radością, i umieszczę iak nayprędzey. Gdy zaś Gubernator poda kraj w dzierżawę nowemu panu, i dzieło skończy, donieść mnie o wszystkiem powinien.

Cena zbożai wszelkiej żywności podniosła się nie-

zmieruie po wszystkich prowincyach Moñarchii Austryackiej; przyczyny wiadome, nieurodzaj przeszłego lata, i potrzeba utrzymywania wojsk rozmaitych. Stolica nasza lękać się mogła niedostatku nad inne miasta wiekstronach, i sprowadzając wiele zboża, tak dalece, iż w Wiedniu tańsze jest, niżeli w prowincyach Austryackich, nawet zagranicznych, które były nayblizsze teatru wojennego.

Z Constantinopola doniesiono, że Sułtan uczynił odmiany wielorakie w urzędach krajowych; Jussuf został wielkorządcą Silistrii; drudzy Baszowie inne mieysca otrzymali. Z Egiptu żadnych wiadomości dawno nie ma Dywan; nie słyhać nawet, kto w tym kraju panuje, Kurschid, Mehemet z Albańczykami, czyliież Mammeluków Bejowie. Eskadra Turecka długo bezczynnie utrzymywana w porcie Alexandryjskim, powróciła do Constantinopola, to tylko sprawiwszy, że widząc zmocniony garnizon, nikt nie śmiał przystępować do oblężenia twierdzy. Ministrowie Porty często rozmawiają z posłem Angielskim i drugimi; co ułożyli czas odkrycie. Przez ciasną dość często przechodzą jeszcze z morza Czarnego okręta wojenne i przewozowe, niosąc do Corfou żołnierzy posiłkowych. Do dworu Berlińskiego wysłany Minister nowy Argiropolo.

X. Alexander Sapielha skończywszy podróż uczonej w różnych prowincyach Ottomańskich, przybył do Stolicy. Powraca wkrótce do oyczyzny, niosąc skarb zebrany w zabytkach kunsztów i umiejętności. Bawił najdłużey w Atenach, gdzie odkrył szczęśliwie kilka dzieł Greków starożytnych w całości dochowanych przez tyle wieków pośród rozwalin, które nieumiejętna ręka codzien pomnaża. Turcy nie wiedzą, co się dzieje w Serwii i Belgradzie. Nawet rapporta do dworu naszego od Węgierskich granic przychodzące, dziś nie mówią nic pewnego o czynnościach naczelnika Czerni, powstaniu Bośniaków, oblężeniu Belgradu, zajęciu przez Bissurmanów twierdzy Sabacz, gdy lud Chrześcijański słabą straż utrzymywał w d. S. Mikołaja; aniteż nakoniec o wkroczeniu do Serwii wojsk Selima 3, które tę prowincyą oziętem do pokoju i posłuszeństwa przywieść miały.

Arcy X. Karol imieniem Cesarza rozdając medale wyzey wspomniane rycerzom, którzy na tę nadgodę zasłużyli, uwielbił tego naybardziej, który w rozprawie z Francuzami nad rzeką Adige, gdyśmy redutę od nieprzyjaciół osadzoną dobyć usiłowali nadaremnie, porwał bęben, zaszedł z tyłu, i bębnił, udając, że reduta jest otoczona. Co iak atakującym przydało śmiałości, w rozumieniu, że posiłek przybywa niespodziany, tak atakowanych pomieszało i do ustąpienia przywiódło. Zdobyta chorągiew w tém zdarzeniu Arcy X. Karol darował milicyi Wiedeńskiej, która ią uroczystym obrządkiem złożyła w zbroiowni swojej.

Czas mieliśmy nie dawno bardzo przykry. Francuzkie wojska następujące do Bawaryi, od śloty, wiatru, śniegu, doznały w ciągnieniu wielkich przeszkod; niektóre dywizye zastanowić się w drodze, inne cofać się musiały. Mówić nie trzeba, że kraj jest zniszczony. Lękamy się mnogiego bankructwa. Gdy Stadion został następcą Graffa Cobenzl w interessach zagranicznych, Wbrna podobno temi zarządzać będzie, które dawniej należały do X. Colloredo. Poseł Pruski Keller wkrótce tu jest spodziewany; nasz u dworu Berlińskiego Metternich inny urząd ma otrzymać. Słyhać iż Arcy X. Ferdynand za Brisgau i Ortenau odstąpione Elektorom Wurtembergskiemu i Badeńskiemu, Aschaffenburg odbierze w zamianę; Elektorowi zaś Arcy Kanclerzowi inną nadgodę Seym Rzeski ma wyznaczyć. Następcą tronu Arcy X. Ferdynand od Cesarza wyznaczony został G. en chef milicyi Wiedeńskiej. Wielu GG. ma być oddalonych od służby. Mack, Werneck, Auffenberg, Aversperg wkrótce staną przed sądem wojskowym, ażeby odpowiedzieli za swoje czynności w ostatniej kampanii.

H I S Z P A N I A

MADRID 6 stycznia, Z Cadix miłą wiadomość odbieramy, że Adm. Gravina przychodzi do zdrowia zupełnego; nawet rękę zachował obrażoną, którą już odcinać chciano. Był ten wódz w niebezpieczeństwie wielkiem, które znając opatrzył się na drogę wieczności. W pomienionym porcie i innych kazano zatrzymać Austryackie okręta. Jest nadzieia, że po zawartym poko-

iu odmienia się rzeczy. Przyczyną nieukontentowania dworu naszego jest, iż Austriacy z Trieste dozwolili korsarzom Angielskim uprowadzić 3 okręta Hiszpańskie. G. O Faril znajduje się w Barcelonie, z kąd miał prowadzić lądem wojsko na obronę Etrury, co już nie nastąpi; zmieniły się okoliczności we Włoszech; zprzymierzenie Neapol opuśczaia. Sam jednak O Faril iedzie do Florencyi. X. Ossuna dał iemu za Adiutanta syna swego. Opisać trudno, iak wojskaflotne, owszem cały naród cieszy się z ocalenia Graviny. Cieszył i usługiwał choremu brat Nuncyusz Apostolskiy Stolicy, który tym celem podróz przedsięwziół do Cadix. D. 50 trwało niebezpieczeństwo i wątpliwość. Spodziewaia się Hiszpani, że zachowana ręka tego rycerza, wkrótce z honorem podniesie na morzu flagę upadłą Karola 4.

WŁOCHY.

MANTUA 11 stycznia. Nie w samey Liguryi tylko był bunt i rozruch; w krajach Parmy i Placencyi mieszkańcy wielu okolic broń wzięli przeciw rządowi, gdy ten im rozkazał gwardye narodowe posyłać do obozu dla spotkania spodziewanych z Neapolu zprzymierzeńców. Powstanie góralów Liguryjskich uśmierzył oycowską odezwą Arcy Podskarbi Lebrun; bunt nowy poskromił Wice Król Eugeniusz, który przed wyjazdem z Padwy do Munich uwiadomiony o wszystkiem, rozkazał Ministrowi wojennemu Królestwa Włoskiego Pino z wojskiem pośpieszać do Parmy; sam Adiutanta swego wysłał przodem do obywatelów z odezwą osnowy nast.

Porwaliście się, powiada, do broni, od nieprzyjaciół oyczyzny zapewne pobudzeni, w ten czas gdy lądowe narody po krótkiey burzy, pokoju kosztować zaczęły, a imie Napoleona z wdzięcznością i błogosławieństwem wymawiaia poddani. Mnie on dał naywyższą wojsk swoich kommandę we Włoszech. Jeśli czuiecie krzywdę, broń złożcie co prędzey, a skargę do Wice Króla nieście, uczynię sprawiedliwość; proźby wasze przełożę przed tronem. Lecz jeżeli nie usłuchacie rady zbawienney, zgineliście; Francuzki żołnierz mężny w boiu z nieprzyjacielem, nie przebaczy buntownikom. Przeczytawszy odezwę moia, macie z tylko godziny do rozwagi, czyli kray wasz i familie wystawicie chciecie na przypadki, siebie zaś poddać zasłużoney karze.

Po oddaleniu się Wice Króla Pino wkroczył do zbuntowanych okolic, opanował Lugugnano, i pokoy przywrócił. Z Neapolitańskiego kraiu nie mamy pewnych wiadomości, co się tam stało. Mówiono, że Król Sardyński miał przyiać naywyższą kommandę nad wojskiem zprzymierzonym które wynosiło 60 t. Poźniey odmieniły się okoliczności; a Król Ferdynand 4 zamyslał z dworem i familia przedsięwziąć podróz do Palermu. W całym państwie nakazany jest podatek nadzwyczajny; ktokolwiek z obywatelów zapłaci wcześniej przed d. wyznaczonym, temu 20 procentów rząd odstępuie. Słychać, że armia Francuzka pod G. S. Cyr 3 kolumnami wtargnęła do kraiu Neapolitańskiego. W wojsku Ferdynanda 4 pierwszy stopień trzyma G. Damas. Regimenta Włoskie i Francuzkie zgromadzać się nie przestały pod Bononią. Massena wysłałszy G. Dumasa z dywizyą do Dalmacyi, sam wkrótce u nas jest spodziewany; za nim przybędą Ney i Marmont. Tym sposobem kray Włoski napełni się obcym żołnierzem, iak wiele nie utrzymywał od czasu dawnego.

Wenecya 11 stycznia. Podziśdzień miasto nasze spokojne było. Austriacy zajmowali Chiozza, Secondo, Brondolo; ląd Francuzi. Odmieniła się rzeczy postać po traktacie Presburgskim. Pierwsi uwożą działa i amunicyą do krajów swoich; drudzy gotuia się d. 18 lub 20 wkroczyć do Wenecyi. Kommunikacyą z lądem otworzyli. Bogatsi obywatele piękne domy wiejskie nad rzekami Adige i Brenta znaleźli nietknięte; wyzniając, że nieprzyjaciel we Włoszech karność żołnierską zachował. Niedawno Austriacy u nas wybrali million zł. ryń. Rozumieia Wenetowie, że ich stolica do korony Włoskiej przyłączona dawną świetność i dostatek odzyszcze. Z Anglikami od lat kilku mieć zaczęliśmy handlowe związki; te wkrótce muszą być zerwane.

FRANCYA.

PARYZ 25 stycznia. Wczora Cambacerés Arcy Kanclerz zwołałszy Senatorów, czytał pismo Napoleona, w którym donosi: że prawa i Konstytucya przepisały po-

rzadek pewny następstwa na tron Francuzki; czego u Włochów nie było. Włec Napoleon używając prawa sobie nadanego, ażeby mógł syna przysposobić, i następcą wyznaczyć, Eugeniusza Kanclerza Francyi, Włoskiego Wice Króla synem swoim ogłasza i dziedzicem korony Włoskiej; ażeby ten naród mógł być spokojnym, widząc narażającego się Napoleona na przypadki wojenne. Ten czwarty już Akt konstytucyiny Włoskiego Królestwa do Archiwum wniesiono, pisany w Munich 12 stycznia. Senat Monarsze oświadczył podziękowanie.

Connetable powróciwszy niedawno z Hollandyi, natychmiast pośpieszył do Strasburga, na przywitanie powracającego Napoleona. W stolicy naszej gotuiemy się do przyjęcia iego. Cały Senat i Trybunowie spotykać będą uroczystym obrządkiem. Umowę przedślubną ze strony Eugeniusza podpisali: Minister Talleyrand, W. Marszałek Buroc, W. Koniuszy Caulincourt, Marszałek Szef gwardyi Bessieres, Senator Harville; ze strony X. Augusty: Minister Morawitzky, Graff Toerring, i kilka znaczniejszych osob. Napoleon ofiaruiąc następcy tronu Bawarskiego, szpadę którą sam pod Ulm nosił: X. powiedział, tey użyłem na odzyskanie Bawaryi; tey używać będziesz na iey obronę.

Ze wszystkich portów smutne wiadomości przychodzą. W Brest d. ciągle 8 mieliśmy burzę, która szkody wiele w dachach uczyniła. Nadbrzeża okrywaia się ułomkami statków rozbitych. Minister Decrés zalecił korsarzom i wojennym okrętom, ażeby odtąd Austriackich nie zabierali, po zawartym już pokoju. Napoleon z drogi przysłał rozkaz, ażeby całą w Boulogne flotyllę wodzowie trzymali w zupełney gotowości do przyjęcia armii powracającej z Niemiec. Pierwsze tey dywizye pod GG. Vandamme, Legrand, S. Hilaire wkrótce są spodziewane na lewym brzegu Renu.

Znaiomy u nas autor Collin d'Harleville niedawno wydał dzieło, na którego czele położone są podpisy urzędników, którzy drukować pozwolili. Co zganił wyrażnie Napoleon, i w reskrypcie napisał, że we Francyi niema Cenzury; każdy mocen iest ogłaszać plody swego dowcipu, na siebie przyjmuiąc w sądach krajowych odpowiedzialność, iesliby co wydał przeciwnego zwierzchności naywyższej i spokojności powszechney. Wolność druku owocem iest i zdobyczą rewolucyi, przyspiesza cywilizacyą &c.

Posel Saski Bunau umarł w tey stolicy; r. prz. kucharz iego sposobem gwałtownym wydarł sobie zycie; ten przypadek okropny zwałił zdrowie Pana, i śmierć przyspieszył.

Chorągwie w Niemczech zdobyte, d. 19 Arcy B. Paryskiemu w kościele NMP. oddawał ieden z Mairów stolicy, powiedziawszy rzecz stosowną; odpowiedział go letni Pasterz Dubelloy, i złożył znamiona na ołtarzu. Obecni byli obrządkowi Kardynał Legat Caprara, Kanclerz legionu honorowego Lapede, wielu Officyerów wyższych, posłowie zagranicznych Mocarstw. Jeńców Austriackich odsyłać kazano do oyczyzny.

Wyrokiem danym w Schoenbrunn, zgromadzenie prawodawcze iest zwołane na d. 1 Marca, Napoleon zagaiać będzie. Rozumiemy, że po dojrzałym roztrząśnieniu, księgę praw kryminalnych dawno przez Konsyliarżów stanu wygotowaną, potrzebną, powszechnie żadaną, przyimie naród.

STRASBURG 22 stycznia. Dziś wieczorem Napoleon z Małzonką wiechał do miasta naszego z Carlsruhe, Wszyscy obywatele, których liczbę podwoili ciekawo cudzoziemcy, na spotkanie wyszli; ulice i drogi ludem okryte były. Opisywać nie trzeba gminnych okrzyków, illuminacyi, ogniów sztucznych, strzelania z armat, bram tryumfalnych, ozdobienia domów. Wszystkó sobie wyobrazi łatwo, ktokolwiek pomysli, żeśmy tego przyimowali, który nas pokojem obdarzył.

BATAWSKA RP.

HAGA 24 stycznia. Wojska Francuzkie, które niedawno wyszły z kraiu naszego, pośpieszaia wszystkie do Boulogne i Brestu, formować maiać armią do wyprawy Angielskiej przeznaczoną. G. Michaud w Nimeдзе obrał mieszkanie; Słychać, że Senator Collaud z 8 regimentami zostanie u nas, przyłączyć się maiać do dywizyi Marmont i Dumonceau w Texel. To pewna, że statki przewozowe znajduiające się w Texel, Helder, innych portach, dawno rozbroione, znowu opatrzeć kazano. Batawskie półki do kampanii Niemieckiej użyte przez

Francuzów, na początku m. Marca powrócą do ojczyzny.

Donoszą z Londynu, że Chirurg okrętu Victory zachował kulę, od której poległ zwycięzca Nelson. Panowie niektórzy dają iemu 100 gineów; lecz za żadną cenę odstąpić nie chce. Rząd Angielski Biskupom Francuzkim, którzy w Anglii mieszkanie obrali, nie chcą powracać do ojczyzny, pensją podwoić; każdy z nich odbiera teraz 20 £S. na m. wdowom Officyerów korpusu X. de Condé, półowę gaży męzowskiej dawać kazano. G. Dumouriez powrócił do Londynu.

Wojskowe szpitale Francuzi przenoszą z Austrii. Morawii, całych Niemiec do Alsacyi, wyiwszy tylko chorych i ranionych, którzy ieszcze przeniesionemi być nie mogą. W Strasburgu wypróżnić szpitale kazano wszystkie dla przyjęcia spodziewanych z Niemiec żołnierzy. Tak wielka zaś iest ich liczba, że w Hagenau, Schletstad, Weissenburg, Landau, Buchweiler, Mchlsheim, Zubern i Sarlouis opatrzyć dla nich kazano budynki publiczne. W samym Strasburgu 6 takich domów zgotowano. Zkąd widzimy, że zmyślone były owe pisma dawniej chciwie czytane, w których niby lekarze dowodzili, że marsz nagły w zimowej i słotnej porze był, lekarstwem i ochroną wojska od chorob w obozie popolitych; że chorych wojska nie miały prawie dziwnym sposobem; niemniej upadły inne powieści nawet urzędowe o małej liczbie ranionych.

Z Strasburga wiadomość mamy, że z Alsacyi nie tylko szpitale przeniesiono do Lotaringii i drugich prowincyi ościennych, ale też ięńców, między którymi chorych bardzo wielu; 20 do 30 codziem umiera z gorączki, którą zagaęścili między ludem nieszczęśliwym zimno, słota, nagłe ciągnięcia, niewygoda. Marsz. Kellerman zciągnął pod Strasburg i ćwiczył wszystkie orszaki gwardyi narodowej, sposobiąc się do przyjęcia Napoleona. Nayporządnieysze znalazł z Colmar i Muhlhausen. Wszystkie podobno wkrótce zostaną rozwiązane. Alsacya dziś iest napełniona ludem zbrojnym, naybardziej młodzą nowozacieżną. Między innemi ciekawie przypatrują się Francuzi młodzieńcom przysłanym z departamentów zachodnich, których oycowie pod imieniem Vendeyczyków i Szuanów tyle dokazywali na wojnie domowej. Synowie zachowując ubior i mowę krajowi swemu właściwą, gorliwość pokazują innym równą do służenia ojczyźnie.

R Z E S Z A N I E M I E C K A .

MUNICH 25 stycznia. D. 21 rano Wice Król Eugeniusz z X. Augustą, pożegnawszy Monarchę naszego, przedsięwzięli podróż do Mediolanu na Inspruck; Zegnał błogosławiając lud Bawarski. Gwardya Włoska przeprowadza. Król Maxymilian edyktem rozkazał wszystkim urzędnikom państwa swojego cywilnym i wojskowym, nosić kokardę białą i błękitną, i wszystkim obywatelom w powszechności, ażeby Bawarczykowie pod iednym będąc znakiem, żyli w braterskiej miłości. Napoleon wyieżdżając do Paryża, Posłującego przy dworze naszym Otto w nadgodę zasługi mianował wyższym Officyerem legionu honorowego. Dziś rano następca tronu wyiechał ztąd do stolicy Francuzkiej, mając przy sobie G. Reuss, Półkownika Pompeii, z Adiutantów.

Gdy G. Deroy wprowadzał do Munich dywizyą wojska Bawarskiego, Magistrat wszystkie chorągwie i sztandary ozdobił wieńcami, laurami; działa wstęgą zieloną przepasał; grała muzyka, wybrana młodź śpiewała, Doroy wyznaczony Gubernatorem Tyrolu. Ten G. iakoteż Wrede, Triva, i kilku innych, składają teraz kommissyą, której obowiązkiem będzie dopełnić, pomnożyć i urządzić armią Bawarską, według nowych okoliczności. Cały regiment narodowy Tyrolski, iakoteż półowa regimentu Hildburghausen, niegdy Bender, który brał rekrutów z Austryackiej Szwabii, dostają się Maximilianowi i, wiele innych półków nowych zaciągać wkrótce będziemy.

STUTTGARD 22 stycznia. Napoleon opuściwszy Munich, był w Auszpurgu, gdzie długo rozmawiał na osobności z Królewiczem Klemensem Elektorem Trewirskim, którego pensją podwoić, iakoteż Biskupa Liege; obydwa naddatek odbierać mają ze skarbu Francuzkiego, to iest 1. 100 t. zł. ryń. z 20 t. Z Auszpurga przyjechał do Ulm; lud witał uroczyście. Będąc iuż za miastem zastanowił się, i pieszo obchodził góry i okolice wstawioną nieszczęściem armii Austryackiej. D. 18 wieczorem przybył do naszej stolicy. Grały działa, bito

w dzwony. Na granicy Wurtembergskiej spotkał Napoleona następcę tronu i X. Paweł w Goepingen, gdzie postawiono bramę tryumfalną w guście starożytnym, którą zdobiły posągi Marsa i Minerwy, napisy Ulm, Austerlitz. Król z Królową przyjmowali gościa w pałacu swoim. Był nazajutrz na Mszy w kaplicy zamkowej, wieczorem na teatrze, w nocy miasto oświecono. Znajdowali się przy Panu swoim Talleyrand, Murat, Clarke, wielu innych wodzów. D. 19 pożegnawszy Monarchę naszego, wyiechali wszyscy do Carlsruhe, gdzie z równą naszej okazałością przyjęty był Napoleon; ofiarował Elektorowi Badeńskiemu i następcy iego wstęgę legionu honorowego, sam z ręki iego przyjął order Badeński od wierności imie mający; w Enzberg widział bramę tryumfalną. Dziś stanąć miał w Strasburgu.

MANHEIM 25 stycznia. Kommissarze wyznaczeni od Elektora Badeńskiego obieli w dzierżawę miasta Constancyą, Friburg, powiaty Brisgau i Ortenau ustąpione od Austryaków. Wojska nasze, które kampanią z Francuzami odprawiły, dziś powróciły. Pruski Minister Haugwitz wczora z Heidelberg przez Carlsruhe pośpieszył do Strasburga. Zawczora celnicy Francuzcy niespodzianie przybywszy do Kaltenberg blisko Basel, przetrząsali bardzo wiele kupieckich wozów, i zabrali Angielskie towary. X. Bawarski iadący do Paryża, ma wolność znajdowania się na radzie stanu. Za d. 10 spodziewamy się oglądać I kolumnę ięńców Austryackich, którzy do ojczyzny ze Francyi powracać będą. Śmierć Margrabiego Anspach Bareuth w Anglii zeszłego uwalnia naszego Elektora od obowiązku płacenia corocznie 50 t. zł. ryńsk.

AUSZPURG 25 stycznia. Dziś pewni iesteśmy, że miasto nasze ogromną nie będzie twierdzą. Chcąc tego dokazać, trzeba byłoby pracować lat 20, i wiele mill. łożyc, które pożytecznie obrócone być mogą na pomnożenie wojska, co iest prawdziwą narodów tarczą. Fortyfikacye od Francuzów zrobione służyły do zastąpienia magazynów, składów wojskowych, szpitalów od nagłej napaści: te podobno zachowamy. Innych stawiać nie kazał Maxymilian; Auszpurg zostanie, iak był dotąd, miastem handlowym. Francuzkie wojska z Austrii i Bawaryi ustępujące rozkaz odebrały zastanowić się w drodze do niezamierzonego czasu, nie z politycznych względów, anież dla zasłony lub przewidzianej odmiany, lecz iedynie dla pory dżdżystey i zimney, która chorych liczbę pomnaża nieskończenie.

Nowych ięńców prowadzić ku Renowi przestano; dla zaprowadzonych dawniej, gdy powracać będą do Austrii, kazał rząd Francuzki wcześniej żywność przysposobić. Bawarya, Wurtemberg, i kraj Badeński z X. Thurn Taxis podobno umowę zrobiły względem dochodu z poczt Cesarskich; nic zapewne nie straci właściciel dawniejszy na przemianie; rzecz ma być ostatecznie ułożona w Paryżu za powrotem Napoleona. 6 t. Batawów i Wurtemberczyków stanęło dla spoczynku w okolicy Donauwerth; G. Dupont z Francuzką dywizyą blisko miasta naszego. René komendant oświadczył Bawarskiemu Gubernatorowi Wrede, że urząd swój zatrzyma, i nikomu w Auszpurgu rozkazywać nie dopuści, dopóki na to nie odbierze rozkazów od Napoleona. Odnowia się wątpliwy odgłos, iż niektóre z Prowincyi Ottomańskich dóm Austryacki otrzyma w zamianę za utracone kraie, a Hospodarowie Multański i Wołoski na pensyach dozwotnich przestaną.

FRANKFORT 25 stycznia. Dywizya Marsz. Augereau nie ustępuje z Darmstadzkich dzierżaw. Wódz ten gdy był u nas na teatrze, goniec przysłany z Strasburga przyniosł iemu rozkaz pośpieszać do tego miasta, gdzie z ust Napoleona odbierze instrukcyą, co ma czynić w Rzeszy. W drugiej stronie wojska Francuzkie pod sprawą Marsz. Lefevre do Niemiec wkroczywszy, zbliżyli się do rzeki Menu; straż ich przednia znajduje się teraz w Hoechst o mil z od miasta naszego. Nie wiemy przyczyny tych obrótów. Miasto Hanau rozbroić zupełnie kazał Elektor Hesse Casselski. Zatrudniający się werbunkiem Pruscy Officyerowie oddalili się od brzegów Renu.

BERLIN 4 lutego. D. 1 panujący X. Brunświcki z licznym dworem wyiechał z tey stolicy do Custrina. Odebraliśmy pewną wiadomość, że wszystkie dywizye wojsk naszych powracają na garnizon, odesławszy do domu żołnierza urlopowanego według zwyczaju; sama tylko armia na zajęcie Hannoveru przeznaczona, pod Hildesheim zostanie cała złożona z inspekcyi Magdeburgskiej i Westfalskiej.